

Het beleid Zeer Zorgwekkende Stoffen in Nederland

Werken met Zeer Zorgwekkende Stoffen brengt extra risico's met zich mee voor de gezondheid van medewerkers en het milieu. Om die reden pakt de Nederlandse overheid stoffen met een zogenaamde ZZS-classificatie met voorrang aan. De Nederlandse Arbeidsinspectie controleert dan ook streng op het gebruik van Zeer Zorgwekkende Stoffen op de werkplek.

Om veilig te kunnen werken met Zeer Zorgwekkende stoffen is het up-to-date houden van de stofinformatie, het maken van werkplekinstructiekaarten en het bijhouden van diverse wet- en regelgevende lijsten heel belangrijk. Om die reden kiezen veel organisaties ervoor om gebruik te maken van chemicaliënbeheer software op de werkplek.

SOFOS 360

Met de applicatie SOFOS 360 (opvolger van de applicatie GROS) is ITIS marktleider op het gebied van software voor het volledige beheer van gevaarlijke stoffen binnen o.a. een groot aantal ziekenhuizen, onderzoekslaboratoria, universiteiten en hogescholen.

De applicatie SOFOS 360 is modulair opgebouwd en hierdoor helemaal af te stemmen op de wensen en behoeften van de organisatie. Een groot aantal organisaties maken gebruik van SOFOS 360 om op een gestructureerde manier invulling te geven aan het 4-stappenmodel van de Nederlandse Arbeidsinspectie.

“SOFOS MAAKT INFORMATIE OVER EEN VEILIGE OMGANG MET GEVAARLIJKE STOFFEN TOEGANKELIJK VOOR MEDEWERKERS EN DE MOGELIJKHEID OM MET TOEGESPITSTE RAPPORTAGES HULPDIENSTEN EN OVERHEIDSINSTANTIES SNEL EN EFFECTIEF OVER DE AANWEZIGE GEVAARLIJKE STOFFEN TE INFORMEREN.”

Sandra Korff de Gidts - Catharina Ziekenhuis

Chemwatch

Sinds de oprichting in 1989 heeft Chemwatch een grote staat van dienst opgebouwd bij organisaties die gebaat zijn bij oplossingen voor chemicaliënmanagement. De applicaties van Chemwatch worden wereldwijd door ruim 5000 organisaties (binnen 6 van de top 20 Fortune 500 bedrijven) in diverse branches gebruikt als chemicaliënbeheeroplossing.

Als agent levert ITIS de diensten en cloud applicaties van Chemwatch in de Benelux en diverse andere landen in Europa. Actief op internationaal niveau? Chemwatch biedt de oplossing voor het beheer van chemicaliën.

“DE WERKPLEKINSTRUCTIEKAARTEN STAAN IN MEERDERE TALEN PARAAT IN CHEMWATCH, EVENALS UP-TO-DATE SAFETY DATA SHEETS VAN DE DOOR ONS GEBRUIKTE STOFFEN”

Femke Beskers - Vreugdenhil Dairy Foods

Contact

Heeft u na het lezen van dit E-book nog vragen of wenst u een geheel vrijblijvende demonstratie van onze software? Dan kunt u contact opnemen met Wesley Jacobs via telefoonnummer 06-46917158 of Geoffrey de Vlaam via telefoonnummer 06-21424724, beiden werkzaam als accountmanager HSE Solutions bij ITIS.

Wat zijn Zeer Zorgwekkende Stoffen eigenlijk?

De Nederlandse overheid pakt Zeer Zorgwekkende stoffen (ZZS) met voorrang aan. Deze stoffen zijn gevaarlijk voor de gezondheid van de mens omdat ze bijvoorbeeld schadelijk kunnen zijn voor de voortplanting of kunnen leiden tot kanker. Ook zijn Zeer Zorgwekkende Stoffen schadelijk voor het milieu omdat deze zich kunnen ophopen in de voedselketen. Mens en ecosystemen kunnen in contact komen met Zeer Zorgwekkende Stoffen via het milieu (lucht, water of bodem), voedsel, de werkplek of via producten zoals huishoudchemicaliën.

Voorbeelden van Zeer Zorgwekkende Stoffen zijn benzeen, lood en vinylchloride. Deze stoffen komen voornamelijk voor in producten zoals lijm, cosmetica, verf en bouwmaterialen. Maar ook in productieprocessen zoals de metaalbewerking.

Wat zijn Zeer Zorgwekkende Stoffen eigenlijk?

In **Artikel 57 van de REACH** Verordening (EG) zijn de criteria voor ZZS vastgelegd. De afkorting REACH staat voor Registratie, Evaluatie, Autorisatie en Restrictie van Chemische stoffen.

Stoffen worden als zeer zorgwekkend beschouwd als ze:

- Kunnen leiden tot kanker (carcinogeen);
- Schadelijk zijn voor de genen, mutageen;
- Giftig zijn voor de voortplanting, (reproductietoxisch);
- Hoormoonverstorende eigenschappen bevatten;
- Persistent (blijvend), bioaccumulerend (ophoping chemische stoffen) of giftig zijn;
- Zeer persistent of zeer bioaccumulerend zijn.

In [dit document](#) meer over de criteria voor ZZS.

Identificatie ZZS

Veel organisaties hebben moeite om op de werkplek te achterhalen welke stoffen geclassificeerd zijn als Zeer Zorgwekkend. Dat komt omdat hiervoor diverse lijsten worden gehanteerd.

Op basis van onderstaande Europese wetgeving en verdragen zijn Zeer Zorgwekkende Stoffen te identificeren:

- Stoffen in de CLP Verordening (EG 1907/2006) geclassificeerd als C, M, of R categorie 1A of 1B
- Stoffen op de kandidaatslijst voor REACH Bijlage XIV, de Substances of Very High Concern (SVHCSubstances of Very High Concern) (bijvoorbeeld PBT/vPvB)
- Gelijkwaardige zorgstoffen in de POP Verordening (EU)
- Prioritair gevaarlijke stoffen in de Kaderrichtlijn Water 2000/60/EG
- Stoffen op de OSPAR lijst voor prioritaire actie

ZZS-lijst van het RIVM

Om binnen organisaties te inventariseren welke stoffen Zeer Zorgwekkend zijn heeft het RIVM als hulpmiddel een ZZS-lijst samengesteld. Deze lijst is gebaseerd op de eerder benoemde wetten en verdragen in het hoofdstuk "Identificatie ZZS" op de vorige pagina.

De ZZS-lijst van het RIVM is verder aangevuld met:

- stoffen waarvoor volgens REACH Bijlage XVII een restrictie geldt vanwege ZZS-eigenschappen;
- stoffen die onder de NeRNederlandse emissierichtlijn lucht als MVPStoffen waarvoor de minimalisatieverplichting geldt of ERSExtreem risicovolle stoffen stof waren ingedeeld;
- stoffen die voordat REACH van kracht werd al als PBT/vPvB waren geïdentificeerd;
- stoffen die in het zoekstelsel van deze website aanwezig zijn en die onder een stofgroep op de ZZS-lijst vallen

Lijst van Zeer Zorgwekkende Stoffen:

- [Totale ZZS-lijst](#)
- [Verkorte ZZS-lijst](#)

Onderhoud ZZS-lijst

Op basis van de benoemde wetgeving en verdragen wordt de ZZS-lijst door het RIVM minimaal twee keer per jaar bijgewerkt.

Het is echter aan te raden om ook de andere lijsten te raadplegen want het kan zijn dat een Zeer Zorgwekkende Stof nog niet geplaatst is op de ZZS-lijst van het RIVM, maar wel zo is geclassificeerd.

Wanneer een stof is geclassificeerd als ZZS moet deze namelijk wel al meegenomen worden in het verlenen van een vergunning. Voor nieuwe toegevoegde stoffen zijn vaak niet direct de stofklassen grensmassa'stoom en de emissiegrenswaarde beschikbaar. Voor deze stoffen wordt een voorlopig indeling voorgesteld welke later kan worden overgenomen in het Activiteitenbesluit van de overheid.

Beleid ZZS in Nederland

In het **Activiteitenbesluit** is het beleid van zeer zorgwekkende stoffen in Nederland vastgelegd.

In Nederland richt het beleid zich op het weren van zeer zorgwekkende stoffen uit de leefomgeving. Deze stoffen worden met voorrang vanuit de overheid aangepakt om het risico voor mens en milieu te minimaliseren. Het is verplicht om voor deze stoffen op zoek te gaan naar een minder schadelijk alternatief. Wanneer dat niet mogelijk is moet men er alles aan doen om de uitstoot te beperken tot het minimum.

Daarnaast zijn bedrijven wettelijk verplicht om elke vijf jaar te onderzoeken of vervanging van een zeer zorgwekkende stof mogelijk is. Wanneer vervanging nog steeds niet mogelijk is dient het bedrijf te onderzoeken of men de uitstoot van de zeer zorgwekkende stof verder kan verminderen.

ZZS in mengsels

Bij het identificeren van Zeer Zorgwekkende Stoffen gaat het meestal over zuivere stoffen. Maar bij het verlenen van een vergunning heeft men ook te maken met mengsels. En deze mengsels kunnen één of meerdere componenten bevatten welke een ZZS-classificatie hebben.

Bedrijven zijn zelf verantwoordelijk om te toetsen of zij een stof / mengsel moeten behandelen als ZZS.

Algemene regels voor mengsels met ZZS

Om te bepalen of men binnen het bedrijf een stof of mengsel moet behandelen als ZZS dient men de definities voor regels en mengsels te volgen.

Deze definities en regels zijn vastgelegd in onderstaande verordeningen:

- [CLP Verordening](#);
- [REACH Verordening](#);
- [POP-verordening](#).

Concentratiegrenzen ZZS

Voor mengsels met daarin één of meerdere componenten van een zeer zorgwekkende stof geldt een concentratiegrens van 0,1 gewichtsprocent (g/g). Mengsels welke een zeer zorgwekkende stof bevatten in een concentratie van 0,1% of meer, geldt dus als zeer zorgwekkende stof.

Technische criteria en uitzonderingen ZZS

Net als bij de concentratiegrenzen bij mengsels met daarin CMR-stoffen kennen de concentratiegrenzen bij zeer zorgwekkende stoffen ook uitzonderingen. Voor een overzicht van de technische criteria en de geldende uitzonderingen op de concentratiegrens van 0,1% kunnen bedrijven [dit document](#) raadplegen voor de ZZS-toets.

Potentieel ZZS (PZZS)

Naast de lijst van zeer zorgwekkende stoffen is er ook een potentiële lijst van zeer zorgwekkende stoffen. Dit zijn stoffen welke mogelijk voldoen aan de ZZS criteria, maar zijn nog niet als ZZS geïdentificeerd. De reden daarvan kan zijn dat bepaalde gegevens van de stof of het mengsel nog ontbreken, of omdat de evaluatie van beschikbare gegevens nog moet plaatsvinden.

Beleid PZZS in Nederland

De Nederlandse Arbeidsinspectie kan het bedrijf welke een potentiële ZZS uitstoot vragen om extra onderzoek te doen bij het aanvragen van een vergunning. Zo kunnen bedrijven en vergunningverleners de emissie van potentiële ZZS uit voorzorg beperken.

PZZS-lijst van het RIVM

Om te bepalen of stoffen en mengsels een PZZS-classificatie hebben heeft het RIVM ook een lijst met potentieel zeer zorgwekkende stoffen gepubliceerd. Ook deze lijst wordt minimaal twee keer per jaar voorzien van een update. Op de huidige PZZS-lijst staan op dit moment circa 300 stoffen en stofgroepen vermeldt.

- [Totale Potentiële ZZS-lijst](#)

Verschillen tussen gevaarlijke stoffen, ZZS en SVHC

ZZS maken onderdeel uit van de groep gevaarlijke stoffen, die bijvoorbeeld brandbaar, explosief of giftig kunnen zijn. Alle Substances of Very High Concern (SVHC) vallen onder het ZZS-beleid. Alle stoffen die voldoen aan de criteria van REACH, vastgelegd in Artikel 57 zijn aangemerkt als ZZS maar hoeven niet SVHC te zijn.

De groep ZZS is dus groter dan de groep van SVHC. Dat heeft te maken met het feit dat niet alle stoffen onder REACH zijn beoordeeld. Denk hierbij bijvoorbeeld aan medicijnen. Dat is één van de redenen geweest voor het RIVM om als hulpmiddel zelf een totale ZZS-lijst samen te stellen voor bedrijven in Nederland.

